

به نام هستی بخش مهربان و بخشنده

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان

طرح دوره درس جمعیت شناسی

(MPH) – (MD-MPH) -درس جمعیت شناسی

تعداد واحد: ۱ نوع واحد: نظری مدرس: دکتر فیروزه مصطفوی - گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت- دانشکده بهداشت- دانشگاه علوم پزشکی اصفهان f.mostafavi2020@gmail.com

شماره تماس: ۰۹۱۳۲۱۱۸۳۶۴

با توجه به اینکه جمعیت شناسی دانشی است در تعامل با بسیاری از رشته ها، از جمله علوم اجتماعی و سلامت و نقش بسیار با اهمیتی در تصمیم گیریها و برنامه ریزی های یک جامعه در راستای توسعه دارد، شناخت مباحث این حوزه و آشنایی با مسائلی چون ساختار و ترکیب جمعیت، ارتباط آن با مسایل اقتصادی، اجتماعی و سلامت جامعه، سیاست ها و برنامه ریزی های جمعیتی و توسعه و جمعیت برای کلیه افرادی که در حوزه های مختلف سلامت جامعه تحصیل کرده و پس از فراغت از تحصیل به عنوان سیاست گزار و یا مدیر اجرایی نقش به عهده خواهند داشت ضروری است. لذا درس جمعیت شناسی در برنامه آموزشی دوره MPH با این هدف تعریف شده است.

هدف کلی: آشنایی با مفاهیم مطرح در علم جمعیت، بررسی تاثیر عرصه های مطرح در جمعیت شناسی بر سلامت فرد، خانواده و جامعه، ضرورت تبیین توجه به جمعیت و رویکردهای جمعیت شناختی در برنامه ریزیها و سیاستگذاریهای سلامت و تئوریهای عمده در باروری و نقش ساختارهای جمعیتی در توسعه، سلامت و رفاه جامعه

به منظور دستیابی به هدف فوق مسائل زیر در این درس مورد بررسی قرار می گیرد:

- ۱- آشنایی با کلیات و مفاهیم پایه (تعاریف، هرم جمعیت، سلامت، خانواده و)
- ۲- تغییر و تحولات جمعیت در جهان و ایران با تاکید بر شاخص های عمده جمعیتی و مقایسه سیر تحول جمعیت در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه
- ۳- تئوریهای جمعیتی، تئوریهای باروری (دیدگاهها در خصوص تحولات جمعیت و ...)
- ۴- تحلیل هرم جمعیتی و ارتباط آن با سلامت و الگوی بیماریها
- ۵- پیامدهای اجتماعی، اقتصادی، سلامتی و زیست محیطی جمعیت
- ۶- سیاستهای جمعیتی در دنیا و کشور
- ۷- تاریخچه و تحلیل سیاستها و برنامه های جمعیتی کشور با تاکید بر مسایل حوزه سلامت
- ۸- سالمندی جمعیت، پیامدهای اقتصادی اجتماعی آن
- ۹- بررسی پدیده مهاجرت (علل و اثرات آن بر رشد اقتصادی اجتماعی کشورها)

بنابراین:

دانشجویان عزیز در پایان ترم باید قادر باشند مفاهیم مرتبط با مباحث فوق را شرح داده و تجزیه و تحلیل کنند و انتظار می رود توانمندی لازم برای بحث در این حوزه را کسب نمایند.

روش تدریس :

آموزش در این درس با استفاده از ترکیبی از روشهای آموزشی و با هدف گفتگو و بحث و تبادل نظر پیرامون موضوعات مطرح شده بر اساس روش های سخنرانی ، بحث گروهی، کنفرانسهای دانشجویی، بحث و پرسش و پاسخ و با استفاده از رسانه های مناسب صورت خواهد گرفت. در طول ترم هیچگونه محدودیتی در مورد تعامل استاد و دانشجو مطرح نیست و شما دانشجویان عزیز می توانید از طریق روشهایی که در کلاس درس در مورد آن توافق می شود در هر زمانی که مورد نیاز بود تماس گرفته و در جهت دستیابی به اهداف درس بحث و تبادل نظر نمایید.

وظایف فراگیران:

یادگیری و یاددهی مسئولیت مشترک استاد و دانشجوست و دانشجویان موظف هستند با مراجعه به منابع متعدد و مطالعه آنها درگیری فعال در درس داشته باشند و در این راه نقش راهنمایی و تسهیل روند اجرایی به عهده استاد درس است. دانشجویان عزیز موظف هستند ضمن مطالعه نسبت به انجام تکالیف در موعد تعیین شده اقدام نموده و در صورت وجود مشکل یا سوال نسبت به طرح آن در کلاس و یا کانال ارتباطی تعریف شده با استاد اقدام نمایند. حضور در جلسات کلاس و شرکت در بحث و طرح سوالات از وظایف اصلی دانشجوست.

قوانین و مقررات کلاس:

نحوه تعامل دانشجویان بسیار مورد توجه است. دانشجویان موظف هستند براساس برنامه هفتگی تعیین شده نسبت به شرکت در کلاس و بحث و گفتگو اقدام نمایند. پاسخ دهی به تکالیف در زمان تعیین شده لازم الاجراست و عدم تبعیت از این فرایند منجر به کسر نمره ارزشیابی نهایی خواهد شد. کسر نمره غیبت نیز بر اساس مقررات آموزشی اعمال خواهد شد و چنانچه هر زمان به دلایل موجه دانشجو قادر به شرکت در کلاس نباشد لازم است کسب اجازه در این مورد را مورد توجه قرار دهد.

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	انجام تکالیف مرتبط با جلسات در طول ترم	۳
۲	حضور کامل و مشارکت در بحث و گفتگو در کلاس	۲
۳	ارائه کنفرانس	۵
۴	امتحان پایان ترم	۱۰

منابع :

کتاب جامع بهداشت عمومی (گروه اساتید)- چاپ سوم، جلد سوم
کتاب روش های مقدماتی تحلیل جمعیت با تاکید بر باروری و مرگ و میر، تالیف حسن سرایی، انتشارات دانشگاه تهران. ۱۳۹۱
گفتاری در باب جمعیت شناسی کاربردی، محمد میرزایی. ناشر: دانشگاه تهران. ۱۳۹۸
تحلیل جمعیت شناختی، محمد میرزایی
مبانی جمعیت شناسی، دکتر مهدی امانی

میانی جمعیت‌شناسی، دکتر تقوی
 روشهای تحلیل جمعیت‌شناسی، دکتر حبیب‌اله زنجانی
 جمعیت‌شناسی عمومی، تألیف فرخ امین زاده، انتشارات دانشگاه تهران
 روشهای تحلیل جمعیت‌شناسی، تألیف پولارد و آلفرد هورلستون، ترجمه هما آقا و دیگران، انتشارات دانشگاه شیراز
 دانشنامه‌ی جمعیت‌شناسی، رونالد پرسا: مرکز آمار ایران، پژوهشکده آمار، ۱۳۹۵
 مرکز آمار ایران. پایگاه اطلاعات آماری جمهوری اسلامی ایران، نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵.
<https://www.amar.org.ir/>
 United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division (2024). World Population Prospects 2024: Summary of Results. UN DESA/POP/2022/TR/NO. 3.
 مقالات و منابع اینترنتی مرتبط

جلسه	عنوان جلسه	مدرس	توضیحات
۱	تغییر و تحولات جمعیت در جهان و ایران با تأکید بر شاخص‌های عمده جمعیتی و مقایسه سیر تحول جمعیت در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه	دکتر مصطفوی	- لازم به ذکر است با توجه به اهمیت و ضرورت رشد توانمندی دانشجویان دوره های تکمیلی و لزوم دستیابی به سطوح بالای حیطه های مختلف یادگیری، عمدتاً جلسات درس با محوریت دانشجوی و هدایت مباحث و تفسیر موضوعات توسط استاد درس برگزار می گردد. - با توجه به تعداد واحد درس، تعداد ۸ جلسه دو ساعته برای ارائه مباحث در نظر گرفته شده است.
۲	آشنایی با کلیات و مفاهیم پایه	دکتر مصطفوی	
۳	تنویرهای جمعیتی، تنویرهای باروری (دیدگاهها در خصوص تحولات جمعیت و ...)	کنفرانس دانشجویان	
۴	تحلیل هرم جمعیتی و ارتباط آن با سلامت و الگوی بیماریها	کنفرانس دانشجویان	
۵	سالمندی جمعیت، پیامدهای اقتصادی اجتماعی آن	کنفرانس دانشجویان	
۶	بررسی پدیده مهاجرت (علل و اثرات آن بر رشد اقتصادی اجتماعی کشورها)	کنفرانس دانشجویان	
۷	پیامدهای اجتماعی، اقتصادی، سلامتی و زیست محیطی جمعیت	کنفرانس دانشجویان	
۸	سیاستهای جمعیتی در دنیا و کشور و تاریخچه و تحلیل سیاستها و برنامه های جمعیتی کشور با تأکید بر مسائل حوزه سلامت	کنفرانس دانشجویان	